

5. Марцин В.С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість - основні складові оцінки фінансового стану підприємства / В.С. Марцин // Економіка. Фінанси. Право. – 2008. – № 7. – С. 26-29.

6. Хотомлянський О. Л. Теоретичні основи управління фінансовими ресурсами підприємств / О. Л. Хотомлянський // Актуальні проблеми економіки. - 2007. - №2. - С.145-151.

УДК 336

І.Г. Химич

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ
ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ДЕТЕРМІНОВАНОЇ
ФАКТОРНОЇ МОДЕЛІ «DUPONT»**

I.G. Khymych

**MANAGEMENT OF ECONOMIC PROFITABILITY
ENTERPRISES BASED ON THE DETERMINED
FACTOR MODEL «DUPONT»**

Динаміка значень економічної рентабельності являється одним із основних оціночних аспектів діяльності підприємств, адже, даний показник акумулює в собі структуру та рух усіх видів виробничих і фінансових ресурсів організації, витрат виробництва та обігу, розміри, структуру і відповідність ринковому попиту продукції (робіт, послуг). Тобто, економічна рентабельність відображає досягнутий на підприємстві баланс економічних інтересів внутрішніх та зовнішніх учасників бізнес-процесів.

Система фінансово-економічного аналізу, в першу чергу, повинна базуватися на дослідженні здатності підприємства ефективно генерувати прибуток та реінвестувати його. Тому ключовим чинником у моделі «DuPont» виступає економічна рентабельність або рентабельність власного капіталу, що дозволяє ідентифікувати та здійснити порівняльну характеристику основних моментів, які впливають на зміну того або іншого показника діяльності підприємства.

Схематичне представлення моделі «DuPont» представлено на рис. 1.

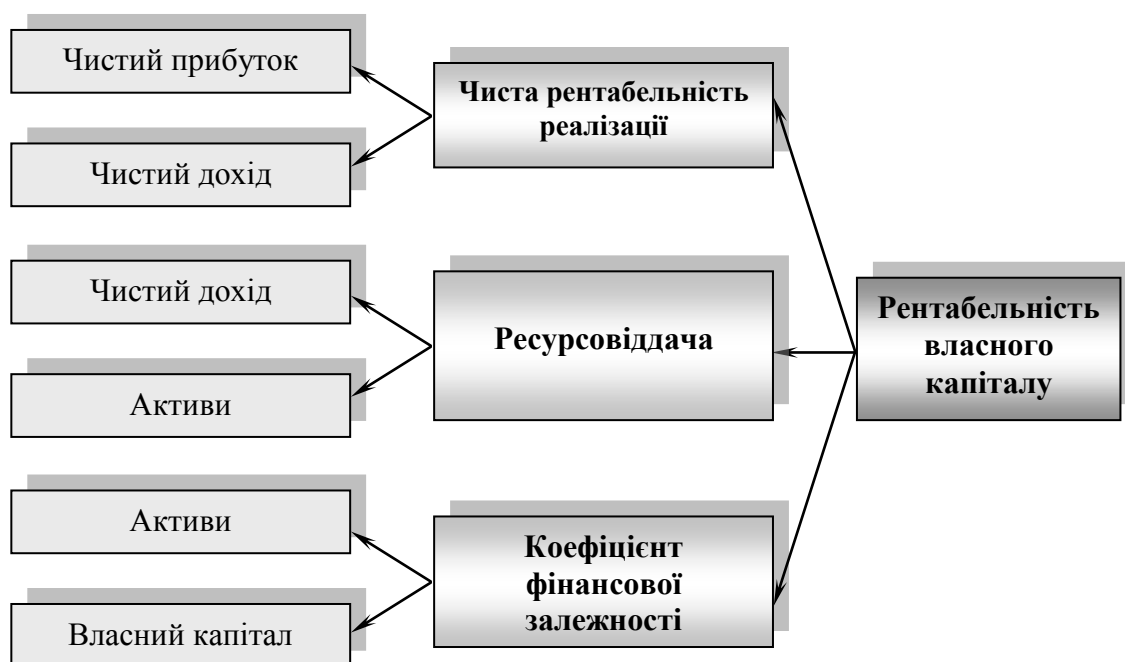

Рис. 1. Модифікована схема факторного аналізу по моделі «DuPont»

В основу приведеної схеми аналізу закладена наступна детермінована модель:

$$\begin{aligned}
 R_{ROE} &= \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}} = R_{NPM} \times P_{\text{ВІД}} \times k = \\
 &= \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Чистий дохід}} \times \frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Всього активів}} \times \frac{\text{Всього активів}}{\text{Власний капітал}}, \quad (1)
 \end{aligned}$$

де R_{ROE} – рентабельність власного капіталу; R_{NPM} – рентабельність реалізації; $P_{\text{ВІД}}$ – ресурсовіддача; k – коефіцієнт фінансової залежності.

Представлена методика базується на тому, що при розподілі фінансових показників на складові частини, можна зрозуміти, що зміна показника прибутковості власного капіталу залежить від великої кількості найважливіших показників основної діяльності підприємства. Значущість виділених чинників пояснюється тим, що вони узагальнюють всі сторони основної діяльності підприємства.

Отже, рентабельність власного капіталу залежить від наступних змін:

- 1) рентабельності продукції (операційна діяльність підприємства);
- 2) ресурсовіддачі (інвестиційна діяльність);
- 3) співвідношення сукупного та власного капіталу (фінансова діяльність).

В загальному, рентабельність реалізації характеризує операційну діяльність, оборотність активів (ресурсовіддача) – інвестиційну, а коефіцієнт залежності – фінансову діяльність підприємства. Також, варто зауважити, що

перші два показники відображають дію тактичної фінансової політики підприємства, третій – стратегічної.

Максимізація показника економічної рентабельності – головне завдання управління підприємством.

З наведеної трифакторної моделі рентабельності власного капіталу випливає, що на її значення має істотний вплив зміна коефіцієнта фінансової залежності, тобто так званий фінансовий леверидж (важіль), який супроводжується підвищенням ризику втрати підприємством фінансової незалежності.

У сучасних ринкових умовах актуальним є оцінення рентабельності підприємства та розробка шляхів щодо підвищення її результативності. Тому для ефективної господарської діяльності фінансистам та економістам потрібно переглядати, а в разі необхідності змінювати фінансову політику та фінансову стратегію, а також здійснювати прогнозування діяльності підприємства.

Література:

1. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: Навч. посібник / О.Я. Базилінська. – 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 328 с.

2. Косова Т.Д. Організація і методика економічного аналізу [Електронний ресурс] / Т.Д. Косова. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15060913/ekonomika/analiz_rentabelnosti_pidpriyemstva_vi_koristannyam_modeli_dyupona

УДК 338

М.В. Шарка

Науковий керівник : к.е.н., асистент Н.М. Гарматій

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя.

**ПРОГНОЗУВАННЯ ОБСЯГІВ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ВАТ
«ЧОРТКІВСЬКИЙ ЦУКРОВИЙ ЗАВОД» ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ
МЕТОДИКИ ТРЕНДОВОГО АНАЛІЗУ**

M. V. Sharka

**PREDICTION OF PRODUCTION JSC "CHORTKIVSKA SUGAR
FACTORY" METHOD OF USE TREND ANALYSIS**

На сучасному етапі розвитку економіки України особливу увагу привертає проблема запровадження елементів планування та прогнозування на підприємстві, гарантування їх економічної безпеки та оцінка їх ефективності за допомогою математичного апарату. Для планування